№ 31. Wilnia, 16 kastrycznika 1921 h. HOD V.

KRYNICA

Biełaruskaja Sialanskaja Hazeta

REDAKCYJA i ADMINISTRACYJA:
Zawalnaja wulica 7, ad 9—6.

„KRYNICA“ KAŠTUJE:
na hod 1000 mk., na paŭhoda 500 mk., na 3 miesiacy 250 mk. asobny numer 20 mk.

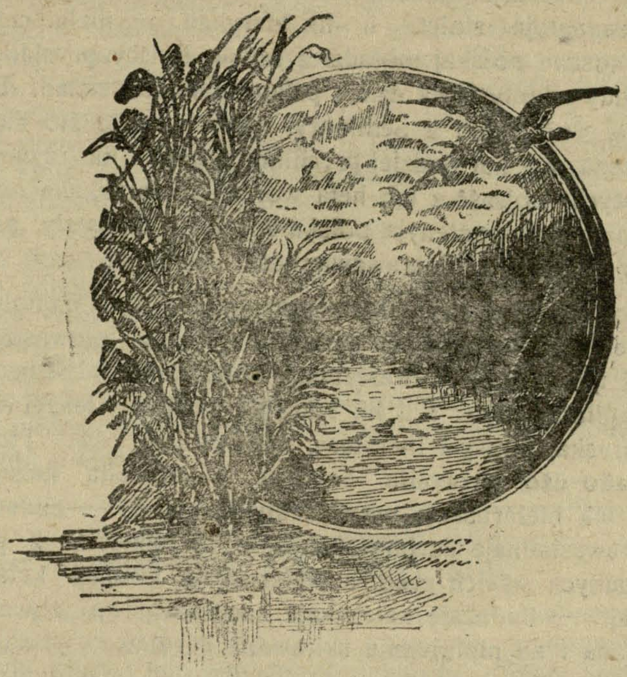

Č wyhawarawajecca jak polskaje cz i rasiejskaje ч, a Š — jak sz i ш

Duchoŭnaja Katalickaja Seminaryja.

Nie adny silnyja hetaha świetu kryŭdziać Biełaruski Narod. Robiać heta i tyja, jakija sami ćwierdziać, što jany naśledawalniki Chrystusa, jakija zajmajuć duchoŭnyja pasady ŭ duchoŭnych ustanowach. Majem tut na meci Duchoŭnuju Katalickuju Seminaryju ŭ Wilni. Seminaryja heta, nia hledziačy na toje, što wučni jaje heta — najbolš biełarusy i što z ich wyjduć duchoŭnyja dziela pracy pierawažna siarod biełaruskaha narodu,—jana zusim zabyłasia ab prawoch našaha narodu i tak haduje klerykaŭ, kab jany mahli tolki škodzić skryŭdžanamu biełarusu.

Daŭno ŭžo šyrokimi šahami, bujna i nadziejna idzie biełaruskaje adradžeńnie; daŭno ŭžo i nie ŭ wadnej halinie ludzkoha žyćcia biełaruskaja mowa zdabyła sabie prawa; daŭno ŭžo — až u samyja kurnyja chaty Biełarusi žywoju wadoju dakaciłasia świedamaść praŭ Biełaruskaha Narodu... Wučonyja skazali ŭžo ab nas swajo ważkaje słowa: wy Biełarusy, wy narod asobny, waša mowa jość zapraŭdy mowa, pieknaja i da wialikich tworaŭ zdolnaja; wialikija palityki daŭno užo pryznali nam prawa da samabytnaha žyćcia: dziela taho, što wy narod asobny, — kažać jany, — wy majecie poŭnaje prawa da wolnaha i niezaležnaha žyćcia, adno tolki, siły swaje da hetaha rychtujcie.. Zahawaryli ab nas mnohija, zahawaryli pradusim lepšyja i światlejšyja syny ludzkaści, zahawaryli na koryść dla nas, — a tolki duchoŭnaja katalickaja seminaryja maŭčyć, a złosnaja jaje maŭkliwaść hwałcić Prawy našaha narodu, akradaje pryrodnaje bahaćcie dušy jaho. Kleryki ŭ seminaryi wučacca polskuju historyju, polskuju mowu i literaturu, polskaja mowa tam jość mowaj prymusowaj i razhawornaj, a ab našaj mowie, ab mowie taho narodu, dla jakoha źbirajucca pracawać budučyja duchoŭniki i da jakoha bolšaść z ich naležyć, ab biełaruskaj mowie i ab usim biełaruskim tam nia pomniać. U duchoŭnaj katalickaj seminaryi až dahetul nat' i adnej hadziny niama lekcyi choć-by biełaruskaj mowy i literatury. Duchoŭnaja Katalickaja Seminaryja ŭ Wilni — heta čužaja i warožaja dla našaha narodu ŭstanowa, heta ustanowa tolki polonizatarskaja, heta kuźnia nie zdarowych i silnych charaktaraŭ, nie praŭdziwych słuh Chrystusawych a kuźnia polskaści i polskaj, a nie katalickaj wiery.

Dy mała taho, što katalickaja seminaryja ničoha dla nas nia robić, mała taho, što jana niahodna nia ŭwodzić biełarusaznaŭstwa ŭ lik lekcyjaŭ naroŭni z polskaściu i litoŭščynaju, ale jana wyrazna wystupaje p r o c i ŭ n a s, jana z usim biełaruskim zmahajecca. Administracyja seminaryi nie daje klerykam biełaruskich hazet i knižak, a kormić ich wykl učna polskimi i to čornasociennymi: „Rzeczpospolita“ tam najbolš „katalickaja“ i pašyrana hazeta. Taja-ž administracyja n i e d a z w a l a j e pastupajučym u seminaryju zapisawacca biełarusami, a kali chto śmialejšy zapišycca, dyk jamu inspektar ks. Lubianiec „radzie“, kab lepš zapisaŭsia palakom i pry hetaj zručnaści dakazywaje,

što biełarusaŭ nijakich nia było i niama. Duch. Kat. Seminaryja sioleta ŭ lik klerykaŭ pryniała całaje mnostwa polskaj moładzi z hłybini Polšču, prysłanych siudy adumyšłowa dziela palanizatarskich metaŭ. Siarod wučycialoŭ u Seminaryi niama nia to što biełarusaŭ, ale nat' ludziej prychilnych nam i nas razumiejučych. Bolšaść z ich heta worahi biełaruskaha narodu, heta spoznienyja polska-endeckija apostały, usiudy widziačyja nieprawawiernaść i hereziju.

U Wilni pryniałosia prakanańnie, što najbolšaja ciemień, najbolšaja adstałaść — heta prawasłaŭje. A tym časam Prawasłaŭnaja Duchoŭnaja Ułada parupiłasia užo i ŭ lik lekcyjaŭ zawiała i lekcyi biełaruskaj mowy i literatury, a ŭ cerkwie św. Trojcy daŭo ŭžo pazwoliła hawaryć biełaruskija kazańni. I tak biełaruskaja prawasłaŭnaja moładź — budučaje prawasłaŭnaje duchawienstwa — karystajecca z pryrodnych swaich praŭ, a biełaruskaja moładź katalickaja — budučaje katalickaje dachawienstwa zhwałtawana i na niahodnuju skirawana darohu.

Dyk što dumaje sabie katalickaja duchoŭnaja ułada? Na što jana z duchoŭnaj škoły zrabiła kuźniu nienawiści, hwałtu i niapraŭdy?..

Para adumacca, para papravić wialikija, ciažkija pamyłki. Tak, para, bo moža być I pozna.

M. Krywičonak.

Ab śpisańni nasialeńnia.

Jak i tre' było spadziewacca, śpisańnie nasialeńnia pieršaha kastryčnika sioletniaho hodu adbyłosia ŭ čaści Biełarusi, pryłučanaj da Polšču, niaprawilna. Blizu ŭsia wina za heta łažyć na administracyi, jakaja nawiet nie parupiłasia wydać ab śpisańni abwiestki ŭ zrazumiełaj nasialeńniu biełaruskaj nowie. Wina tut jość tak-ža i z boku biełaruskaha hramadzianstwa, jakoje možna skazać, hetuju sprawu praspała.

Da śpisańnia nasialeńnia, jakoje adbyłosia kala 1-ha kastryčnika, my biełarusy zusim nie hatawalisia. Nawiet u hazetach ničahusieńki ab hetym nia było. Zjawiłasia tolki adna staciejka ŭ „Беларускіх Ведамасьцях". Heta pakazawaje, jak my ŭsie pasyŭny, jak my ŭsie nia prywykli da hramadzkaj pracy. Takuju ważnuju sprawy, jak śpisańnie nasialeńnia my nie razhledzili napierad, nia wyjaśnili jaje i nie dali našym ludziam na prawincyi patrebnych instrukcyj. Pawodle tych wieściaŭ, jakija my ŭžo majem ab śpisańni nasialeńnia, jano adbyłosia hetak. U wadnych wołaściach wymahałasia podpiś taho, chto dawaŭ ab sabie dannyja, u druhich abychodzilisia biaz henych podpisiaŭ. U hrafie stalć pytańnie, „jakoj nacyjanalnaści", a śpisawalniki, składzienyja z miascowych panoŭ dy wučycielaŭ (lek) polskich škoł, zadawali pytańni inakšyja. Jany najčaściej pytalisia: „da kaho chočaš, da balšawikoŭ, ci da Polšču?" Da balšawikoŭ, wiedama, nikomu nia chočacca, chaciełasia-b mo' čaho zusim inšaha, ale, kali nad twaim kar-

Doktar Ant. Kraskouski.

Biełaruskija lakarskija ziołki.

Z hrupy drewa - kustawych.

ŽURAWINY.

(Vaccinium Oxycoccos, klukwa)—kustoŭnik, raście na tarfianikach i bałotach, krasujeć u čerwieni i lipni (kraski čyrwonyja); jahady bujnyja, čyrwonyja, utrymliwajuć kisły sok, jaki z wadoj, cukram, abo miodam, dobra prachaładžaje pry trascach i haračkach; jahady užywajuć taksama ad kašla. Liščio pjuć zamiest harbaty, a źmierzłyja jahady kładuć u wušy ad čadu i boli haławy.

KRUSZYNA.

(Rhamnus frangula L.) spatykajecca ŭ lasoch usiaje Biełarusi. Zjaŭlajecca kustoŭnikom ci dreŭcam da 2 1|2 sažniaŭ wyšyni. Krasujeć u traŭni, płod — bujnaja jahada, jakaja doŭha zastajecca čyrwonaj, da času poŭnaj śpiełaści, ŭ wieraśni čarniejeć i maje niapryjemny smak. Raście u lasoch pad cieniam drewaŭ i na wilhotnym hruncie. Dla lakarskich metaŭ źbirajecca kara, jakuju źbirajuć krychu paśla krasawańnia; pawierchni słoj abčyščajuć i atrymanaja paśla hetaha kara, maje žoŭty koler, pach brydki, smak horki. Świežaja kara krušyny maje za nadta mocnyja swojstwy i wyklikaje rwotu, ale zasušanaja jana krychu słabiejšaja i padobna rewieniu. Nastoj abo wywar 6—12 załatnikoŭ kary na butelku wady — dobraje słabiačaje sredstwa. Z tej-ža metaju možna taksama dawać 1|2—3|4 załatniki parašku ŭ wareńni, abo na miodzie. Mocny wywar z karania krušyny ŭ wadzie, ci wocacie —dobraje sredstwa ad paršy. Nasieńnie krušyny majeć mačahonnaje swojstwa.

KRUSZYNA SŁABIAČAJA.

(Rhamnus cathartica L., žostier) taksama raście pa usiej Biełarusi. Heta — kaluču kustoŭnik u 1—1|2 sažeń wyšyniej; liščio pradaŭhawataje, bliskučaje, doŭha nia padaje; płady kruhłyja, wialičynioj z haroch, čornyja, smakam niapryjemnyja, daśpiawajuć u wieraśni. Kali raścisnuć jahadu hetaje krušyny, dyk z jaje paciače čyrwony klejki sok, pastupowa ciamniejučy i zielaniejučy ad pawietra. Jahady majuć mocnyja słabiačyja swojstwy, i taksama ŭžywajucca proćiŭ hlistoŭ (rabakoŭ u žywacie). Z jahadaŭ hatujuć: wywar z 9 — 12 jahadaŭ na funt wady; sok, padsałodžany cukram, miodam ci patakaj; syrop z roŭnych častak cukru i soku — ad 7 da 23 1/2 załatnikoŭ. Jak pihułki možna pryjmać 10—20 świežych ci sušanych jahad, zapiwajučy ich jakim-kolečy źmiahčajučym piććiom, napr. cialačym bulonam, lnianym nasieńniem i h. d., dziela papiaredžańnia kolkaŭ. Parašok sprażanaha nasieńnia — taksama maje dobraje słabiačaje swojstwa i jaho biaruć na pryjom kala 1 załatnika ŭ pihułkach ci ŭ miodzie, abo ŭ syropie; možna taksama hatawać wywar z 2 załatnikoŭ na adnu ci dźwie šklanki wady.

kam staić hetaki zaŭziaty palak-śpisawalnik, to razumna ci nie razumna u wačoch kožnamu čaławieku stanowicca jaho ŭsia siamja, dzietki, razłuka z imi i h. p. pryjemnaści ciapierašnich časoŭ i jon adkazawaje: „da Polšču" i ŭ hrafie «jakoj nacyjanalnaści» krasujecca napis „Palak". Szto datyčyć hrafy „jakoj mowaj haworyć", dyk śpisawalniki časta pytajučysia zajaŭlali, što biełaruskaj mowy niama a, značycca i, niemahčyma na jej hawaryć dyk i tut pisali „polskaj". Budzie nadta šmat śpiskaŭ z čysta biełaruskich miajscowaściaŭ, u jakich u hrafach ab mowie i nacyjanalnaści pakazana „polski", budzie ŭznoŭ šmat, u jakich mowa žycharaŭ pakazana biełaruskaj, a nacyjanalnaść „polskaj", budzie šmat i takich, u jakim pry mowie biełaruskaj pakazana nacyjanalnaść to polskaja to ruskaja, bo ŭ apošnim prypadku śpisawalniki pryłučali katalikaŭ da palakoŭ, a prawasłaŭnych da ruskich. Da wyniatkaŭ naležać wołaści, u jakich spisywańnie nasialeńnia adbyłosia prawilna.

P. Stanič.

Kutok ab Unii.

Hłybiej uchladajučysia ŭ mety chryścijanstwa, bačym my, što sapraŭdy ŭsie chryścijanie nia tolki mohuć być nazwany, ale jany sapraŭdu jość unionistami. Bo chtož z praŭdziwych wyznaŭcaŭ Chrystusa nie žadaje jednaści ŭ chryścijanstwie? Katalik ci Prawasłaŭny, ŭsie hetaha žadajuć. Kožny raz, kali haworym malitwu „Ojča naš" i kali kažam: „chaj pryjdzie Karaleŭstwa Twajo, niachaj budzie wola Twaja!", my byccam prypaminajem Bohu sprawu Ŭnii. — Szmat ludziej, što dzień praz celaje žyćcio źwiartajucca do Boha z hetaju-ž prośbaju, a mo' ani razu jšče nia pryšła im u hаławu hetaja dumka. Heta dziŭna, ale dziŭniejšaje toje, što niamała jość siarod chryścijan świadomych, abo nieświadamych worahoŭ Ŭnii. Ci nia bačym, napr., ŭ nas siarod prawasłaŭnych, što słowa Unija robić na ich takoje ŭražeńnie, jak čyrwonaja chuścina na byka ŭ hišpanskim cyrku?! A siarod katalikoŭ kolki-ž jość ludziej, što Ŭniju uważajuć za strašennuju pošaść, jakuju treba zniščyć čym chutčej. Sumnaje heta źjawišča. Ale świet rozumu i wiery musić niekali ŭziać wierch nad ciemraju ludzkich hłupstwaŭ i złości.

Baryl.

Kudy nia kiń, usiudy klin.

Endeki nadta časta skaržacca byccam duchoŭnaja ułada na parachwii pasyłaje ksiandzoŭ biełarusaŭ, a tyja wiaduć tam narodnuju ahitacyju. Hetaja skarha jość razam mocnym paćwierdžańniem taho faktu, što biełarusy sapraŭdy jość, bo kab ich nia było, ksiandzy biełarusy nie mahlib ničoha zrabić dla swajho narodu i byliby adarwany ad hruntu. Kudy-b ułada duchoŭnaja nie pasłała ksiandza-biełarusa, zaraz-ža endeki kryk padymajuć. Hety kryk świedčyć, što biełarusy jość i prytym jość u wa ŭsiei našaj dyecezyi.

Kudy nia kiń, usiudy klin.

LIPA.

Drobnalistaja i bujnalistaja lipa (Filia parvifolia Ehrhart) — wiadomaje ŭsiudy drewa, kraski jakoha žbirajuć na pryhatawańnie lipawaje harbaty. Pry zbory lipawych krasak treba było-b addzialać prykraśniki i ŭžywać apošnija tolki ŭ tych wypadkach, kali pažadana ŭmacawać patahonnaje i mačahonnaje swojstwy krasak, jakija i biaz prykraśnikaŭ supakoiwajuć i mohuć krychu palehčyć sutarhi. Pryjemny nastoj hetych krasak dapamahaje ad mihreni, rwoty, i rastrojstwa žywata; jaho užywajuć taksama pry chraničnych haniačkach, kolkach, cižaru u členach i prociŭ dryžaki. Na butelku wady kładuć 5|8—1 1|2 załatniki krasak. Kali pry chraničnaj haniačcy budzie razdražnieńnie ślizistaj abwałočki, na jakuju wiažučyja sredstwy nia ŭpływajuć, dyk možna dasiahnuć dobrych skutkaŭ, užywajučy źmiahčajučy nastoj z lipawaje kary: hety nastoj taksama wielmi karysny ŭ postaci prymočak da ranaŭ i abpalanaj skury. Liścio možna ŭžywać jak źmiahčajučaje sredstwa. Świežaprapalony lipawy wuhal užywajecca ŭ postaci paraška, padobna wuhlu z tapoli, prociŭ krywaŭki i dzispepsii, im prysypajuć taksama rany i abpalanyja miescy dziela abiezzaražywańnia.

MALINA.

(Rubus idaeus L.) Karysnaja raślina; razwodziać jaje ŭ nas nadta mała. Treba razwodzić najbolš pachučyja hatunki z čyrwonymi jahadami. Ŭ Amerycy liścio maliny ŭžywajuć ad zadaŭnienych haniačkaŭ; jaho zawarywajuć jak harbatu, jakuju pjuć z imbiram, užywajuć jaho taksama pry niaprawilnych žanockich štomiesiačnych ačyščeńniach i radowych bolach. Kažuć, što heta daskanalnaje, chacia maławiadomaje sredstwa.

Z maliny hatujuć wadu, śpirt, syrop i wocat. Syrop užywajuć pry haračkach. Suchija jahady radziać ad kašlu i bolu ŭ hrudziach. Nastoj sušanaj maliny, — silnaje patahonnaje sredstwa. Dla šuški maliny adbirajucca jahady krychu niedaśpieŭšyja.

JAŁAWIEC.

Zwyčajny Jaławiec (Juniperus communis L.) — kustoŭnik, dasiahajučy ŭ wyšyniu 2 sažniaŭ, ale rastučy zwyčajna nizka; wielmi raspaŭsiudžany ŭ lasoch Biełarusi.

Płod jałaŭca — wiadomaja jałaŭcowa jahada — daśpiawaje na druhi hod, dziela čaho na kuście adnačasowa možna bačyć zialonyja i čornyja jahady. Hetyja jahady majuć sаładkawaty, horki, pachučy smak, utrymliwajuć u sabie ŭdastatku efirnaje masła, dziela čaho majuć šyroki ŭžytak ŭ lekach. Dziejstwa ich ŭzbudžajučaje, ciełu dajuć jany moc i žyćciowaść, čamu wielmi karysny pry słabaści žywata, zatrymańni, załatušnych chwarobach; asabliwa dobra dapamahajuć u postaci mačahonnaha sredstwa, kali tolki niama zapaleńnia i wielmi karysny pry wadziancy. Dziela lačeńnia užywajecca nastoj sa žmieni jahadaŭ na 5 šklanak wady. Taksama wielmi karysny raściarańnia efirnym masłam jałaŭca; wywar sa stružak ja-

Biełaruska - litouskija czastki u wojskach Napoleona.

Pierajšło, minuła,
Szto kaliś żyło...
J. Kupała.

Pierajšoŭšy 24 červienia 1812 h. praz Nioman pad in. Koŭnaj, Napoleon sa swajoj „Wialikaj Armijaj" pašoŭ na ŭschod u Maskoŭščynu, pakidajučy na Litwie i Biełarusi tolki niewialičkija wajskowyja addziely (harnizony) pa haradoch.

Kiraŭnictwa krajem Napoleon daručyŭ Časowamu Uradu (Gouvernement Provisoire), jaki zwyčajna nazywali ŭradowaj kamisijaj, na čale ŭradu staŭ maršałak litoŭski Sołtan.

Pamiž siamioch kamitetaŭ (ministerstwaŭ) byŭ i wajskowy, jaho addziely byli wa ŭsich administracyjnych kamisijach Wilenskaha, Horadzienskaha, Mienskaha i Mahileŭskaha departamentaŭ, na jakija była padzielena Biełaruś i Litwa.

Urad zaćwiardziŭ farmawańnie piacioch piešych i čatyroch konnych paŭkoŭ, dziela čaho byŭ abwieščany nabor 10,000 rekrutaŭ piachoty i 4,000 — konnicy.

Departamenty wystawili: Wilenski i Mienski pa 3000 rekrutaŭ, Horadzienski—2500, Biełastocki—1500, zadawoliŭšy ich wopratkaj, botami, bializnaj i wydaŭšy charčy na 15 dzion.

Kožnyja 75 dwaroŭ (dymoŭ) wystawili konika.

I ŭ piachocie i ŭ konnicie byŭ zaćwierdžany 6-hadowy termin służby.

Sfarmawanym častkam byli dany numary ŭ piachocie z 17 pa 22-hi i ŭ konnicy z 17 pa 20-y i jany byli dałučany da polskaj armii.

Wydatniejšyja predstaŭniki krajowaj šlachty hr. Chadkiewič, hr. Tizenhauzen, bar. Bisping, Giełgud, Čapski, hr. Tyškiewič, hr. Pšeździecki, Rajecki, Abuchowič zaniali pasady kamandzieraŭ častkaŭ.

Kab harnuć da wojska mnahaličnuju šlachtu kraju, byŭ, sfarmawany 3-ci łohka-konny Impieratarskaj Hwardyi poŭk pad kamandaj bryh. hienerała Konopki.

Aprača farmawańnia liniejnych wojskaŭ, farmawalisia straleckija bataliony (battaillons des schasseurs tirailleurs), założana narodnaja straža (praabraz Sawieckaha „Wsieobuča") i pawiatowyja kamandy žandarmeryi pa 30—60 čaławiek na pawiet.

Nabor adbywaŭsia paśpiešna, asabliwa ŭ Horadzienščynie. U pałowie wieraśnia piać paŭkoŭ piachoty byli ŭžo hatowy i atrymali aružža z arsenałaŭ u Wilni i Koŭni.

Rekrutaŭ źjawiłasia bolš čym było patrebna i z rešty ich założany 23-i piešy poŭk u Mienščynie.

Konnica była sfarmawana k listapadu, aprača paŭkoŭ sfarmawana konnaja batareja.

Szmat achwotnikaŭ šlachcicaŭ z Wilenskaha ŭniwersytetu pašło da 3-ha hwardziejskaha łohkakonnaha paŭku, ŭ hety poŭk byŭ ulity tatarski šwadron, nabrany tatarskim murzaju kapit. Achmatowičam z biełaruskich tataraŭ. U Wilni pačaŭ farmawacca ŭžo 21-y konna-jeherski połk.

Farmawańnia šli wyklučna pa haradoch.

Pry ruchu armii maskoŭskaha admirała Čičahowa ŭ tył Wialikaj Armii, usie sfarmawanyja biełaruska-litoŭskija wojski byli zhurtawany ŭ Wilni, lik ich

---

łaŭcowaha dreŭca, pryhatawany 3 | 14 załatnikoŭ ich na 2½ f. wady, dobraje patahonnaje sredstwa. Z hatawanych u cukry jahad atrymoŭwajecca zdarowy, na smak pryjemny, napitak (mors), umacoŭwajučy žywot. Jahady, zwaranyja z kawaju, pjuć ad reŭmatyzmu i kamienia ŭ mačawym puzyry.

RABINA.

Ad zwyčajnaj rabiny, (Sorbus ancuparia L.) usiudy raspadsiudžanaha, nadta ulubionaha i pryhožaha drewa, žbirajuć sok, jaki dajuć časam zamiest rwotnaha i słabiačaha; mors zhatawany z jahad, pryjmajuć dziela uzbudžeńnia wyparyny, a dziela wiažučaha swojstwa ad krywaŭki. Kara halinak rabiny, nastajaŭšysia na harełcy, dajecca pry pieradyšnych trascach.

PAREČKI.

Čornaja parečka (Ribes nigrum L., smorodina č.) daje ŭ apteki liścio i ściablo. Adwaranaje liścio ŭ maładyja halinki užywajucca jak chatni sposab ad łamaniny ŭ kaścioch, ad krywaŭki i ŭkusa šalonym sabakam; ad krywaŭki im lečać taksama i bydła.

Ad čyrwonaje parečki (Ribes rubrum L.) ŭ apteku jduć tolki śpiełyja jahady, z jakich hatujuć zdarowaje prachaładžajučaje picćio, asabliwa karysnaje ŭ časie letniaje haračyni i pry trascy.

SAROČYNY JAHADY.

Saročyny jahady (Solanum dulcamara L., sładko-horkij paslen) čaplajučysia kustoŭnik z wychilenym ścieblam, časta ścielučymsia, ad 14 wiarškoŭ da 3½ aršynaŭ; kraski lilijowyja, jahady ciomna-čyrwonyja. Raślina maje brydki pach; usie častki jaje atrutnyja. Kareńnie maje ŭ siabie bolš lekarskaj mocy.

Jahady majuć atrutnaje, snatwornaje swojstwa, wyklikajuć rwotu, aniamiełaść jazyka, i adymajuć rozum. Wywar z narezanych halin u praporcyi 3½ — 4½ załatnikoŭ na 2½ f. wady, dajecca ŭ praciahu pary. Hety wywar u umierkawanych porcyjach (dozach) maje ŭzbudžajučyja, patahonnyja, ačyščajučyja i krychu narkotyčnyja swojstwy; upłyŭ jaho rozny, hledziačy na arhanizm i stupieni jaho razstrojstwa, ale zwyčajna jon dziejstwuje prosta na jeminapieratraŭlajučyja orhany i pabočna na nerwowuju systemu. U pawialičanych porcyjach jon wyklikaje pot, rwotu, moču i šmat kału, paśla čaho pačynajucca sutarhi i hałowakrucieńnie. Najbolš karysny hety wywar pry chraničnym reŭmatyzmie, zastarełym katary, boli ŭ kaścioch, pry lišajoch i inšych naskurnych chwarobach. Treba tolki užywać jaho ŭ dobra wymieranych dozach i ŭ praciahu dosyć doŭhaha času. Liścio maje miahčačaje swojstwa; z jaho robiać pryparki da zwyčajnych narywaŭ i ŭdaraŭ.

(dalej budzie)

dachadziŭ da 20,000 ludziej, adbornaj biełaruska-litoŭskaje moładzi.

20 kastryčnika maskoŭcy nawalilisia na 3-i hwardziejski lohka-konny poŭk u m. Słonimie, sam kamandzier byŭ ŭziaty da pałonu.

Tatarski šwadron zastaŭsia ad pahromu i byŭ pryłučany da polskaha ułanskaha paŭku Impieratarskaje Hwardzii.

Čaść piachoty i stralcoŭ była adpraŭlena z 18-m ułanskim pałkom na abarony ad maskaloŭ biełaruskaha Miensku. Pad Mienskam nia było im udačy na bajawym poli: ułany, 22-hi połk piachoty i stralcy prymušany byli, straciŭšy mnoha ludziej u papiarednich bajoch, złažyć aružža prad worahami.

18, 20 i 21-y paŭki piachoty prylilisia da adychodziačaha korpusu Kniazia Paniatoŭskaha, razam z im adyjšli pad Waršawu i potym brali dziejny udzieł u abaronie Modlinskaj krepaści

20-y ułanski i častka 19-ha ułanskaha paŭku byli padparadkawany da korpusu Makdonalda i pajšli na papaŭnieńnie 9-ha polskaha paŭku ułanaŭ u Hdanskaj krepaści.

17-ty i 19-ty paŭki ułanaŭ, dobra ŭkamplektawanyja, prykrywali adchod rešty Wialikaj Armii praz Prusy až da Elby, pryjmajučy na siabie ŭdary šmat macniejšaha woraha i zdabyŭšy sabie wialikuju sławu i pašanu. Jany ŭwajšli ŭ skład korpusa Dawy i pracawali z im, a paśla wajny wiarnulisia na Baćkaŭščynu, i ŭ wajšli ŭ skład armii, farmawanaj wial. kniaziem Konstantynam (rasiejskim).

21 konna-jeherski poŭk pasłužyŭ pačatkam 5 polskaha konna-jeherskaha paŭku. Usie hetyja častki istnawali až da ahulnaha rasfarmawańnia polskich, biełaruskich i litoŭskich wojskaŭ, paśla pieršaha paŭstańnia.

Niamała pabačyli i adčuli wajskowyja biełarusy i litwiny za čas badziańnia ich pa świetu pad kamandaj słaŭniejšaha prawadyra wajakaŭ...

I tyja, kamu Boh pamoh zastacca žywym ŭ krywawych bitwach wiarnuŭšysia da rodnych chat, doŭha padtrymliwali ŭ krai pamiać ab słaŭnym Impieratory i jaho Wialikaj Armii.

Al. Smaleniec.

Biełaruski Zjezd u Prazie Czeskaj.

PRAGA, 3 21. Z 24 IX. 1921 pačali źjaždžacca ŭ Pragu pradstaŭniki biełaruskaha narodu z usich kancoŭ Biełarusi i z biełaruskich kalonijaŭ pa-zamiežami.

Pieršymi pryjechali pradstaŭniki biełaruskaj nacyjanalnaj mieńšaści ŭ Łatwii i Litwie.

25. IX. 21 a 5 hadzinie ŭ wiečary ŭ Hotel Graff adbyłasia napiarednie-arhanizacyjnaja prywatnaja hutarka sabraŭšychsia delehataŭ, jakich ŭžo naličwałasia 30 čaławiek.

26. IX. 21 ab 11 hadzinie zranku ŭ Reprezentacyjnym Domie českaha narodu adbyłosia uračystoje adčynieńnie Narady.

Adčyniŭ Schod p. W. Zacharka pramowaj ab sučasnym stanowiščy Biełarusi, dziakujučy jakomu pradstaŭniki narodu biełaruskaha i jaho Ŭrad pawinny źbiracca za miežami Baćkaŭščyny.

Zatym źjezd witali pradstaŭniki roznych narodaŭ, z jakich asabliwa sardečnyja pramowy i pažadańni byli wykazany z boku ŭkraincaŭ, žydoŭ i wialikarosaŭ.

Ad ukraincaŭ witali ukrainski s. — r. paet Mikita Szapawał, s. — d. Matros i pradstaŭnik ukrainskich studentaŭ.

Ad rasiejcaŭ — esery Łazaraŭ i Gurewič.

Aproč taho, wystupali z prywitańniami pradstaŭniki Kubanskaj Rady, Kazactwa, Gruzii i inš.

Paśla prywitańniaŭ ad haściej byli pračytany prywitalnyja telehrammy ad roznych asobaŭ i arhanizacyjaŭ, i Narada pierajšła da słuchańnia prywitańniaŭ ad delehataŭ z miejsc (Łathalija, Litwa, Harodzienščyna i Wilenščyna) i ad Biełaruskaŭ Dziaržaŭnaj Rady i Uradu.

U 12 h. 30 minut Narada abrała prezydyum, ŭ składzie: Staršynia — A. Cwikiewič,
Taw. Star. — W. Zacharka,
Sekretar — Baran,
i prystupiła da apracoŭki paradku pracy Kanferencyi i padziełu na sekcyi, jakich wydzielena było čatyry:
Palityčnyja.
Ekanamičnaja,
Kulturna - Praświetnaja i
Humanitarnaja.

Zatym byli zaćwieržany wysunutyja papiarednimi naradaŭ Mandatnaja i Haspadarka — Sekretarskaja Kamisyja i wybrana delehacja dla prywitańnia Českaha Uradu.

U 13 h. 5 minutaŭ Pieršy Schod Kanferencyi začyniŭsia, i delehaty byli sfotohrafawany ŭ zali.

Dalejšaja praca adbyłasia hetkim čynam:

ad 9 hadzin da 12 hadzin	—	što dnia adbywaŭsia plenarny adčynieny Schod
„ 3 „ „ 6 „	—	Palityčnaje Sekcyi,
„ 6 „ „ 8 „	—	Ekanamičnaje,
ad 8 hadzin da 9 hadzin	—	Kulturna-Aświet.
„ 9 „ „ 10 „	—	Humanitarnaje i
„ 10 „ „ 12 „	—	a časam i da 2 i 3 h. pracawaŭ Prezydyjum i Redakcyjn. K. a taksama Biur. Druku.

29. IX. 21 — Narada była uračystka začyniena, ale ŭsie delehaty astalisia jašče ŭ Prazie dla pracy ŭ roznych kamisyjach, jakija byli Naradaj wydzieleny.

30. IX. 21. — Delehacyja Narady była ŭ Ministra Mižnaradowych Spraŭ i Ministra Prezydenta Čechii hr. Benieša a taksama ŭskładała wianok na mahiłki 43 českich wajakaŭ — hierojaŭ i pajšła pakłanicca starejšaj i najsłaŭniejšaj pamiatcy biełaruskaha druku — biblii D-ra F. Skaryny, jakaja pierachoŭwajecca ŭ Pražskim Muzeju.

U hety-ža dzień u wiečary delehaty zasłuchali dakłady z miejsc tych delehataŭ, jakija spaźnilisia na Naradu pa niezaležnym ad ich warunkam, i pastanawili prabyć ŭ Prazie da 3 X. 21., kab ŭsie delehaty, što zatrymalisia ŭ darozie, mieli mahčymaść zrabić swaje dakłady:

Rezalucyi i drobnaści kožnaha schodu buduć dadzieny dadatkowa.

Kastusionak.

Da nas piszuć.

ŁAWARYSZKI, niedaloka ad Wilni.

Užo ŭspaminałasia ŭ „Krynicy“ ab tym, što biełarusy našaje parafii padali prośbu až da biskupa dazwolić našamu probašču hawaryć nawuki pabiełarusku,

choć-by ŭ bolšyja światy, kali nia što-niadzieli. Pakazwajecca, što treba nam było lapiej padać prosta probašču swajmu zajawu, što my chočam biełaruskaha kazańnia, a ŭžo jon tady sam asudziŭ-by, ci maje prawa wučyć nas u našaj mowie, ci nie. Padali wyšej i što-ž! Prośba, jak my wiedajem, zalahła ŭ niejkaj kuryi biskupskaj i lažyć tam biednaja pad žoŭtym suknom, čakajučy na lepšyja časy. . Było ŭ nas niadaŭna nabaženstwa eŭcharystyčnaje try dni. Byli čatyry ksiandzy biełarusy, kazali ludzi. Aniwodzien nie adwažyŭsia wyjści z słowam božym pabiełarusku, chacia by i ŭ niešpary. A ŭsio dziela henaj papierki, što zabadziałasia ŭ kuryi biskupa.

Kali-ž, nareście, i my ŭ Ławaryškach pačujem słowy Chrystusa ŭ rodnaj mowie! Ci my horšyja za inšych, ci zamała rupliwyja! A mo ŭ henaj kuryi haścinca treba; my prywiaźli-b, tolki nie adważymsia..

Tojsamy.

m. CHACIENČYCY, Wialejskaha pawietu

U našaj wołaści nia duža dobra dzieicca

Kaaperatywy ŭžo zusim jak niama, bo niama joj kamu kirawawać. A ŭsio dziela taho, što nadta chitrańki wojt p. Špirydowič. Jon starajecca tak, kab dobrych sprawiadliwych ludziej pry hminie nia było, kab jamu nie pieraškadžali krucić duchami. Byŭ predsiedacielem (staršynioj) našaj kaaperatywy p. P. Hołub, dobry sumlenny čaławiek, jakomu wieryła ŭsia wołaść, ale wojt pastaraŭsia jaho wykuryć, kab uziać u swaje łapy kaaperatywu, a jak uziaŭ, dyk ničoha niama ŭ nas. Časami prywiazie trochi soli, ale j tuju pradaje chwaroba jaho wiedaje jak: to adzin tydzień pa 400 marak za pud, to druhuju 550 marak, tak što wychodzie daražej čymsia u Chacienskich žydoŭ.

Hety-ž samy wojt wykuryŭ i kramnika p. Kurca, jaki pracawaŭ u našaj kaaperatywie niekalki hadoŭ padrad, dyk woś zachaciełasia na jaho miesta pasadzic swaju plamiennicu, kab nichto nia wiedaŭ, kolki ukrucie sabie u kišaniu. A na heta wojt nadta składny. Ludzi haworać, što jon za niešta nawiet kiepskaje siadzieŭ u wastrožie.

Kali ludzi hawarać, dyk peŭna niešta wiedajuć, panaprasnu haworyć nia buduć.

Tutejšy.

SAMADURSTWA PAČTAWIKA.

RADASZKAWICZY, Wialejskaha pawietu. U našaj wołaści „Kryničku“ trudna dastać. Rozna ludcy hadali, warażyli, aż pakul nie dawiedalisia, što na počcie ŭ nas p. Piatrowic jak raźbiraje prywiezienuju počtu, „Krynicu“ wybiraje i pale u piečy.

Nu i sjaredniawiakoŭje ŭ nas! Dy što siaredniawiakoŭje? Ciapier musić trochi horš. Bo tady choć byŭ niejki sud, a ciapier adnamu durniu pačtawiku hazeta nie padabajecca, dyk jon jaje zaraz u pieč. Oś tabie i na!

Radaškoŭski.

HALSZANY, Ašmianskaha pawietu.

Letaś u hetaj wołaści było šešć biełaruskich pačatkawych škoł: u m. Halšany, ŭ w.w. Wałowiki, Karaby, Michałoŭščyna, Paškiški i Nawasiady. Wučyli ŭ henych školach: wučycielka Juźwiuk, wučyciel Hulka, wuč. Ramancewičanka, wučyciali Danilewič, Jurewič i Dubnik.

Wałasnaja Rada ŭ nas nia wykazawaje woli swajho nasialeńnia: ŭ jaje uwajšli tyia, chto padabajecca ŭładzie, tyja-ž chto niamaje łaski ŭ ułady nia tolki bajacca być pradstaŭnikami narodu, ale nawiet bajacca prynimać učaście ŭ wybarach. Niama dziwa, što hetak wybranaja wałasnaja rada ŭ Halšanach pastanawiła ŭsiudy ŭ wołaści adčynić polskija škoły i niwodnaje biełaruskaj.

Haspadary m. Halšan i wiosak Koraby, Wałowik, Michałoŭščyny nie zhadzilisia z pastanowaju wałasnoj rady i pačali sami dabiwacca biełaruskich škoł. Jany padali zajawy školnamu inspektaru ŭ Ašmianie i ŭ Biełaruski Szkolny Addzieł pry Depart. Aświety ŭ Wilni i prasili pakinuć i na siolatni 1921/22 školny hod u ich biełaruskija škoły. Kryŭda dla biełaruskich škoł była takaja widawočnaja, što inspektar Ašmianskaho paw. zaćwierdziŭ i na siolatni hod biełaruskija škoły u henych čatyroch punktach, i ŭžo tam byli zaniatki. Ale z biełaruskimi školami widać borucca nia tolki školnyja inspektary, ale i Dyrektar Departamentu Aświety ŭ Wilni.

Dyrektar Depart. Aświety papieraj za № 2064 zahadaŭ školnym inspektaram začynić usie tyja uradowyja biełaruskija škoły, ab jakich nie pastanawiła wałasnaja rada. Zahad hety Dyrektara Depart. Aświety spoŭnieny ŭžo inspektaram Ašmianskaho pawietu.

U Kulšanskaj wołaści 4 biełaruskija ŭradowyja škoły začynieny, a wučyciali zwolnieny. Toje samoje zroblena z 2-ma biełaruskimi školami ŭ Kreŭskaj wołaści ŭ wioskach Arlaniaty i Bicianiaty, dzie wučać wučycielka Marja Stankiewičanka i wučyciel Stryha. Nasialeńnie strašna aburana hetkimi niesprawiadliwymi pastanowami ŭłady i dabiwajecca pryznańnia jaho prawoŭ na biełaruskuju školu. Ludzi peŭny, što hetaki niesprawiadliwy zahad Dyrektara Departamenta Aświety budzie admienieny.

Alšaniec.

w. NASIŁAWA, Lebiadzieŭskaj wołaści.

Paśla nadzwyčajnych starańniaŭ, kali prychodziłasia bywać pa niekalki razoŭ u školnaha inspektara ŭ Wialejcy i nawiet u kuratara ŭ Lidzie, dazwolena adčynić tut biełaruskuju školu. Wučycialem zaćwierdžany Sićka Janka.

P. St.

DUNIŁOWIČY.

U Duniłaŭskim pawiecie, nia hledziačy na nadzwyčajnyja pieraškody, ŭdałosia ŭžo adčynić 8 biełaruskich pačatkawych škoł.

P. St.

ZA DREWA CHOČAĆ KUPIĆ DUSZU.

KREWA, Ašmianskaha pawietu. Laśničy p. Szutawič [z Alsan], kali ŭ jaho prosiać sialanie dać drewa z lesu na budoŭlu, adkazawaje: **„Padpišysia da Polšču, dyk dastanieš pnioŭ 80, a kali nie, dyk ničahusieńki nie dastanieš“.**

Kreŭski.

CI MIELI PRAWA I NA SZTO BRALI PA STO MARAK?

KREWA, Ašmianskaha p. Niadaŭna ŭ Kreŭskaj wołaści byŭ zahad brać nowyja bilety na ko-

ni, bo staryja čamuści stali ŭžo niadobrymi. Na bilietach pastaŭlana była płata 20 mr., a tymčasam brali za bilet nia dwaccać, a sto marak. Zdziŭlenyja hetym, niekatoryja sołtysy staralisia dawiedacca čamu heta tak, ale ich, jak sami kažać, siabry wałasnaj rady, ničoha nie adkazaŭšy, wyhnali won z kancelaryi. U wołaści ahulnaja pohałaska, što hrošy sabranyja z henych lišnich 80 mr. z kania prapiŭ b. staršynia Čatyrka razam z siabrami wałasnoj rady. Mo' heta j praŭda, bo wiedama, što p. staršynia Čatyrka ŭwieś čas mok u harełcy. Za heta, pamiž inšym, kažać, jaho i prahnaŭ z staršynstwa Ašmianski pawietawy starasta.

My prasili-b kreŭskuju wałasnuju radu spuścić krychu z swajho honaru i dać wyjaśnieńnie ŭ sprawie sta marak u „Krynicu".

Haspadary.

Szto czuwać na świecie.

SPRAWA WILENSZČYNY.

Sprečka Litwy i Polščy, pośla taho, jak Litoŭsk[1] Sojm adkinuŭ druhi praekt Himansa, iznoŭ zaciahnułasia. Lićwiny ciapier dabiwajucca, kab praekt byŭ papraŭleny ŭ punktach, niawyhadnych niezaležnamu istnawańniu Litwy. Možna spadziawacca, što Liha Narodaŭ, pryznaŭšy Wilniu Litwie, a nia Polščy, prychiniecca i da wystaŭlenych lićwinami paprawak da praektu Himansa. U źwiazku z hetym, polskija palityki Siaredniaje Litwy iznoŭ uchapilisia za prawa samaaznačeńnia. Bolej-mienej pastupowyja z ich chočuć sklikańnia Sojmu ŭ Wilni. Tymčasam, endeki nie biaz pryčyny bajacca, što nawiet Sojm, sabrany pry ciapierašnich palityčna-hramadžkich warunkach žyćcia ŭ Siaredniaj Litwie, akažacca niepamysnym dla ich sprawy, i jany wystupajuć suproć jaho sklikańnia. Jany chočuć padmianić Sojm sabrańniem polskich pradstaŭnikoŭ Wilenskaj miastowaj Rady, (bo žydoŭskija raz užo nie pajšli) i pradstaŭnikoŭ pawiatowych i hminnych (wałasnych) rad, u jakich ciapier siadziać najbalej ludzi dla endekaŭ peŭnyja. Chto pieramoža, skazać trudna dyj hadać niama asabliwaje patreby... Szmat tut budzie zaležyć ad hołasu biełarusaŭ i žydoŭ, jak heta było pry pieršaj dumcy sklikać Sojm, kali tyja i tyja admowilisia brać udzieł u wybarach. Pokul što i žydy i biełarusy maŭčać, prysłuchajučysia da taho, što dziejecca ŭ hetaj sprawie na poli mižnarodnaj suświetnaj palityki.

KANADA.

Tut prybyŭ mitrapalit Szeptycki... Abježdžaje jon ŭsie tyja miesty, dzie žywuć ukraincy, wychadcy z Uschodniaj Haličyny. Nawiazany znosiny pamiž mitrapalitam i wyšejšaj uładaj u Kanadzie. Z Kanady mitrapalit pajedzie ŭ Złučnyja Sztaty, adkul mahčyma zakranie i Paŭdzionnuju Ameryku. Szczaść Boža mitrapalitu Szeptyckamu ŭ hetaj padarožy!

CZECHA-SŁAWAKIJA

U nowym gabinecie ministraŭ na čale ministerstwa čyhunak staić ksiondz, predstaŭnik češskaj katalickaj partyi, ŭwajšoŭšy ŭ gabinet. Arcybiskupam u Ołomuńcu jość ks. dr. Stojan, wielmi zasłužony katalicki dziejač na Marawach. Wialiki jon prychilnik Unii i ŭ zjezdach unjonistaŭ u Velehradzie braŭ samaje žywoje ŭčaście.

„Беларускіі Звон" źmiaściŭ cikawuju wiestku z historyi našaha wojska z časoŭ Napaleona. Prywodzim tut z maleńkimi zmienami:

Wialiki Hetman Jan-Karol Chadkiewicz

(1621—24—IX—1921).

Chaj tyja wiedajuć, što źjawiacca na nas,
Ŭsiu praŭdu pra žyćcio u naš i prošły čas

M. Bahdanowič.

Roŭna 300 hadoŭ spoŭniłasia 24 wierašnia sa dnia śmierci słaŭnaha Hetmana Jana-Karola Chadkiewiča.

Syn starasty Žmudzkaha i hubernatara Liwonskaha Jana-Haronima Chadkiewiča, mocna baraniŭšaha intaresy Litoŭska-Biełaruskaha Wialikaha Kniaźstwa na Lublinskim Sojmie, Jan-Karol unaśledawaŭ ad baćki najlepšyja jakaści jaho norawu. Radziŭsia ŭ 1560 hodzie.

Skončyŭšy nawuki ŭ Wilenskaj jezuickaj akademii, małady Chadkiewič pastupaje da wojska i pad prawadyrstwam wiadomaha wajaki, Jana Zamojskaha, prachodzie bajawuju žaŭnierskuju školu ŭ paloch Małdawii.

Wiarnuŭšysia z wajny da swajho dwara, jon praciahawaje i ŭ mirny čas addawacca praktycy ŭ wajaŭnictwie i sabraŭšy družyny sa swaje čeladzi i chłoaŭ robić z imi roznyja maneŭry i zaniatki.

Kali pačałasia wajna sa šwedami, Chadkiewič nia staŭ čakać, kali jaho pakličuć, ale sam addaŭ swaju zbroju dziela abarony i ratunku Baćhaŭščyny.

Majučy nia bolš 4000 žaŭnieraŭ, jon nieadnakroć raźbiwaje šwedaŭ—hetych niepieramožnych datul wajakaŭ. Asabliwa wydatnaj jość bojka pad Kirch-Holmam, dzie Chadkiewič z 2400 końnikaŭ i 1000 piešych žaŭnieraŭ razbiwaje mocnuju šwedzkuju armiju, złožanuju z 14000 čaławiek z harmatnim uzbrajeńniem pad prawadyrstwam samaho karala šwedzkaha słaŭnaha pałkawodca Karola IX-ha. Szwedy pakinuli na poli bojki 9000 zabitymi, sam raneny karol ledźwie ŭciok, usie harmaty, 60 štandaraŭ zastalisia pieramohšym. Niamiecki Cezar, Anhielski Karol, turecki sułtan, ažno Persidzki šach winšujuć słaŭnaha hetmana z wialikimi bajawymi ŭdačami.

Sojm i karol žałujuć jaho za bajawyja zasłuhi Wialikim Hetmanam Litoŭskim i Karonnym, u pieršy i apošni raz hetyja pasady złučajucca ŭ adnej asobie.

Paśla Szwedzkaje wajny Hetman traplaje ŭ maskoŭski pachod. Tutaka jamu dawodzicca brać udzieł u abłažeńni Smalenskaj krepaści, a paśla jaje zdačy ŭ bajoch pad Mažajskam i Maskwoj.

Na paŭd.—zachadzie jon swaimi dziejańniami waročaje kniaźstwu i karonie Siewierskuju i Czarnihaŭskuju ziamlu.

U niaźličanych pachodach ciače jaho žyćcio...

Nadyšoŭ 1621 hod i strašnaja tureckaja pahroza ŭstaje z poŭdnia nad raździranym unutranymi sprečkami haspadarstwam.

Pełny syn Ajčyny Jan-Karol Chadkiewič znaŭsia ŭ wojsku i, jak Wialiki Hietman, wiadzie dzielnych biełaruskich, polskich, litoŭskich žaŭnieraŭ i ŭkrainskich kazakoŭ na worahaŭ Kryža i Baćkaŭščyny.

U Chocimie na Dniastry Sułtan Turecki Asman II-hi z 200.000 wojskam abłažyŭ staroha hetmana, ŭ jakoha było ledźwie 35.000 žaŭnieraŭ i kazakaŭ. Chwory, raźbity, zmučany 61-hadowy hetman usio jašče trymajecca na kani, biare udzieł u bojkach, strašyć worahaŭ swaim hroznym imiam.

Usio žyćcio jaho pralacieła ŭ bojkach dy pachodach i ŭ Chacimskaj krepaści prad twaram woraha pad świst kulaŭ i snaradaŭ jon spatkaŭ siarod bajawych tawaryšaŭ śmierć. Paśla wajny daloka ad swaich ziamiel u ukrainskim mieście Astrozie supakoilisia kości wialikaha wajaki.

Siarod słaŭnych dziejačoŭ našaje minuŭščyny ŭ wajaŭnictwie Hetman Jan.-K. Chadkiewič zjaŭlaje saboju zorku pieršaje wialikaści i budučyja historyki našych wojskaŭ šmat karysnaha i pawučalnaha buduć čerpać z wywučańnia pachodaŭ i bajawych dziejańniaŭ dzielnaha Hetmana.

A. R.

Z Biełaruskaha žyćcia u Kouni

Predstaŭnik narkomaświety Sawiekaje Biełarusi D. Žyłunowič (C. Hartny) nia atrymaŭ pierapustki ŭ Niameččynu i prymušany zastacca ŭ Koŭni i raspačać pracu pa wydańniu knih tutaka. Jamu pamahajuć u pracy Budźka i Miadziołka.

P. Žyłunowič prywioz dziela druku hetkija rečy: J. Kupały 1 tom, J. Kołasa 1 tom, A. Paŭłowiča 1 tom, J. Losika 1 tom, C. Hartnaha 6 tomaŭ, balej za 10 školnych padručnikaŭ i niekalki zbornikaŭ; usiaho musić być wydana da 30 knižak.

Knihi drukujucca ŭ Kowienskaj biełaruskaj drukarni Baka, u pieršuju čartu „Ja. Kołas. — Karski žyćcia" pieradrukawana častka jaje, pa techničnym warunkam wypaŭnić u Koŭni uwieś zakaz buzie nadta ciažka i, zdajecca niemahčyma. Praca Žyłunowiča praciahniecca balej paŭhoda.

A. S.

Z Litouskaha žyćcia u Wilni.

— Dyrektar Departamenu Ŭnutranych Spraŭ Siaredniaje Litwy. p. Sienkiewič nałažyŭ 100 tysiač marak štrafu na redaktara hazety „Vilnius" p. M. Biržyšku. «Vilnius».

— Ułada začyniła Wilenski Litoŭski Bank. Dadzien karotki čas na raspłatu zdaŭžnikamii dla likwidacyi.

— Wilenskamu kaapieratywu „Lajme" Departament Unutranych Sprawaŭ adkazaŭ, što pradstaŭleny na rehistracyju statut tawarystwa im nie rehistrujecca. Statut byŭ pasłany ŭ litoŭskaj mowie.

— 1-ha kastryčnika paśla paŭdnia palicyja abkružyła budynak Litoŭskaj Himnazii ŭ Wilni z metaj wysialeńnia z jaho Himnazii i Wyšejšych Litoŭskich Piedahohičnych kursaŭ. Zadańnie dakanana z padmonaj niejkich sub'jektaŭ tak, što akazalisia pabityja i akrywaŭlenyja dzieci. („Vilnius")

— Z 2 na 3 kastyčnika było zaaryštawana kolki lićwinoŭ na wul. Subač 16. Litoŭski prytułak, jak tut źmiaščaŭsia, wysialen. „Vilnius"

— Litoŭskija škoły, wysielenyja z swaich raniejšych budynkaŭ, nijak nia mohuć znajci patrebnych pamiaščeńniaŭ. Adzin dobra remantawany lićwinami pad školu prywatny dom zrekwizowan pad niejkuju čyhunačnuju ŭstanowu.

Da 1000 čaławiek wučnioŭskaj litoŭskaj moładzi ŭ Wilni ciapier z hetych pryčyn nia wučacca. „Vilnius".

— U litoŭskich sialibach u Markučci (pad Wilniaju) doŭha šukana ŭ ziamli niby-ta schawanaha tam aružža, ale ničoha nia znojdziena.

Z Biełaruskaha žyćcia u Wilni.

Adnosiny da biełarusoŭ kwalifikacyjnaje kamissii Wilenskaha Uniwersytetu.

Kwalifikacyjnaja kamisija Wilenskaha Uniwersytetu dla pryniatku biełarusoŭ u uniwersytet wymahaje służby ŭ polskim wojsku. Hetak, prykładam, adzin maturyst biełarus, pryniaty ŭ uniwersytet zwyčajnym studentam, ale kwalifikacyjnaja kamisija jaho nie prapuščaje, bo służyŭ u Biełaruskaj Słuckaj paŭstanskaj bryhadzie, a nia ŭ polskim wojsku. Druhi pryniaty nad'zwyčajnym studentam, ale tamu što nia służyŭ u polskim wojskn, kamisija jaho nie prapuściła. Jon musiŭ pajechać damoŭ, kab dastać tam paświedčańnie z wołaści, što siamiejnyja pryčyny jamu nie dazwolili iści ŭ wojska. Hetkaje wymahańnie kwał. kamisii zapraŭdy začyniaje dźwiery biełarusam u Wilenski Uniwersytet.

Memoryjał Ministru Aświety ŭ Waršawie..

Centralnaja Biełaruskaja Szkolnaja Rada padała Ministru Aświety ŭ Waršawie wialiki memoryjał u sprawie biełaruskich škoł. Memoryjał heny budzie nadrukawany ŭ čarodnym numary „Krynicy".

Biełaruski skarbonačny zbor. U niadzielu 25 wieraśnia adbyŭsia skarbonačny zbor na karyść biednych wučniaŭ biełaruskich pačatkawych škoł i na dziaciej biełaruskaha prytułku. Ahułam zbor prajšoŭ dobra. Wialikuju dziejalnaść, arhanizatarskuju umiełaść i hramadzkuju świedamaść wykazali biełaruskija wučyciali pačatkawych škoł.

SWAJA POČTA

J. Hryniu: „Krynicu" Wam pasyłajem.

Ksiandzu W.: Prośbu spaŭniajem.

J. Michniewiču: Pasyłajem Wam „Krynicu". Čytajcie i druhim dawajcie.

A. Smalencu: Wašy matarjały drukajem. Padziaka.

M. R.: Karystajem.

Wiechaciu: Karystajem.

J. Pieleckamu: Pasyłajem. 180 marak atrymali.

Drukarnia „DRUK", Subač 2. Redaktar i wydawiec W. Hryniewič.